

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SİNEMA-TV ANASANAT DALI
SİNEMA-TV SANAT DALI

“BİR KAMERAMANIN DÜNYASI”

Özdemir ÖĞÜT

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Nezahat Fatma ATALAY

507770010

İSTANBUL, 2012

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SİNEMA-TV ANASANAT DALI
SİNEMA-TV SANAT DALI

“BİR KAMERAMANIN DÜNYASI”

Özdemir ÖĞÜT

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Nezahat Fatma ATALAY

507770010

Danışman:
Doç. Burak BUYAN

İSTANBUL, 2012

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “Bir Kameramanın Dünyası” başlıklı bu çalışmanın bilimsel ahlak kural ve geleneklere uygun şekilde tarafımdan yazıldığını, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini ve çalışmamın içinde kullanıldıkları her yerde bunlara atıf yapıldığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım. 11/07/2012

Aday: Nezahat Fatma Atalay

BİR KAMERAMANIN DÜNYASI

ÖZET

“Bir Kameramanın Dünyası” başlıklı tez çalışması, kameraman Özdemir Ögüt’ün yaşamını ve Türk sinemasına katkılarını incelemektedir.

Özdemir Ögüt, görüntü yönetmeni olarak Türk Sinemasında birçok filme imzasını atmıştır. Ayrıca Türkiye’de Nemrut’tan başlayarak, Ege’ye kadar olan tarihi kalıntıların bulunduğu bölgelerin birçok belgeselini çekmiştir.

Bu çalışmada yapılan röportajlar ile Özdemir Ögüt’ün Türk sinemasına emekleri, zor şartlarda gerçekleştirdiği çalışmaları, teknik imkanların yokluğundan dolayı yaşadıkları sıkıntılar anlatılmaktadır.

Şimdiye dek kameramanların, şimdiki adıyla görüntü yönetmenlerinin, dünyasına ilişkin pek fazla düşünülmemiş olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Dünyaya onların penceresinden hiç bakılmasa da, onlar bize kendi pencerelerinden gördüklerini aktardılar. Kimi zaman güldürdüler, kimi zaman ağlattılar. Çocukluğumuzda ise izlediklerimizi gerçek bir dünya zannettik. Hep o kahramanların yerinde olmak istemedik mi? Bu çalışma, Türk Sinemasında perdenin diğer tarafında duran ustaların dünyasını anlayabilme çabasının bir yansımasıdır.

Anahtar Kelimeler: Özdemir Ögüt, Görüntü Yönetmeni, Türk Sineması,

A CINEMATOGRAPHER’S WORLD:

ABSTRACT

The thesis named “A Film Cameraman’s World” aims to investigate the life of Özdemir Öğüt –a cameraman- and his contributions to Turkish Cinema.

Özdemir Öğüt as a cameraman -or as a director of photography in contemporary saying- worked in shooting many films in Turkish Cinema. Additionally, he made documentaries about historical heritage in different places in Turkey starting from Nemrut to Egean district.

The interviews with Özdemir Öğüt in this study revealed about his efforts for Turkish Cinema, technical obstacles and difficult situations that he had to face during the film making process.

It’s a fact that there has not been many studies reflecting cameramen’s world until today. Cameramen try to convey what they see on their side to us although no one is willing to see the world from their side. They sometimes made us laugh and sometimes made us cry. We thought the real world was what we saw on screen in our childhood. Didn’t we want to be in the shoes of our childhood heroes that we admired? This study mainly focuses on the life of a cameraman behind the scenes in order to understand the professional’s world in Turkish Cinema.

Key Words: Özdemir Öğüt, director of photography, Turkish cinema

YEMİN METNİ.....	1
TÜRKÇE ÖZET VE ANAHTAR KELİMELER.....	11
İNGİLİZCE ÖZET VE ANAHTAR KELİMELER (ABSTRACT).....	111
1. GİRİŞ.....	1
2. KONU.....	2
3. AMAÇ.....	4
4. KAPSAM.....	5
5.YÖNTEM.....	6
6. FİLMİN KÜNYESİ.....	7
7. ÖZDEMİR ÖĞÜT KİMDİR?.....	8
7.1. Türk Sinemasında Özdemir Öğüt'ün Yeri.....	9
7.2. Özdemir Öğüt'ün Çektiği Filmler.....	10
7.3. Filmde Kullanılan Terimler.....	12
7.4. Filmin Metni.....	13
8. ÖZDEMİR ÖĞÜT İLE YAPILAN RÖPORTAJ	14
8.1. Anlatım Metni (Murat Aydın).....	15
9. GÖRÜNTÜ YÖNETMENİ.....	16
9.1. Görüntü Yönetmeni Ne İş Yapar?.....	17
9.2. Görüntü Yönetmenin Sahip Olması Gereken Özellikler Nelerdir?.....	18
9.3. Görüntü Yönetmeninin Çalışma Stratejisi.....	20
9. 4. Görüntü Yönetmenine Dair.....	22
9.5. Arriflex Kamera Dönemi.....	24
10. SONUÇ.....	30
11. ÖZGEÇMİŞ.....	31
12. EKLER.....	32

1. GİRİŞ

Görsel ve işitsel yapının bir araya gelmesiyle oluşan ve karanlık bir odada insanları adeta kendisine çekip büyüleyen sinema dünyası haklı olarak yedinci sanat dalı olarak anılmaktadır. Türk sinemasının ilk eseri olarak kabul edilen ve 1914 yılında Fuat Uzkınay'ın çektiği "**Ayastefanos'taki Rus Abidesinin Yıkılışı**" adlı belgesel filminden bu yana dünya sineması ve doğal olarak ülkemiz sineması da büyük gelişmeler göstermiştir. Teknolojinin gelişmesiyle birlikte sınırsız imkanlara kavuşulmuş artık hayal gücü, oluşturulacak filmlerin temel çatısını meydana getirir hale gelmiştir. Yönetmen bir filmin her şeyinden sorumlu ve asıl sahibi gibi görünse de, senaryonun gereklerini ve yönetmenin hayalini film pelikülüne veya günümüzde dijital ortama aktaran kişi görüntü yönetmenidir. İletişim ve sinema teknolojilerinin baş döndürücü bir hızla gelişme göstermesi bu sektördeki insanları da sürekli olarak kendini yenilemeye itmiştir.

Özdemir Ögüt, Yeşilçam Döneminin zirve yaptığı dönemde birçok filmin görüntü yönetmenliğini yapmıştır. Hulki Saner, Süreyya Duru, Ülkü Erakalın, Metin Erksan, Halit Refiğ, Zeki Ökten, Bilge Olgaç, Fikret Uçak, Çetin Karamanbey, Yücel Uçanoğlu ve Safa Önal gibi yönetmenler ile çalışmış ve sınırlı imkanlara sahip Türk Sineması döneminde, o dönem sektör gereği olarak seri üretim film yapımına görüntü yönetmeni olarak katkı sağlamıştır. Son filmi, Hülya Koçyiğit'in başrolünü oynadığı ve 1975 yapımı "Rabia" filmidir. Daha sonra gelişen teknoloji ve evlere televizyonun girmesiyle birlikte zamana ayak uydurmuş ve büyük bir cesaret göstererek Türkiye'de video sektörüne adım atan ilk kişi olmuştur. Sinemanın çöküş dönemi de iyice kendini göstermiş ve Özdemir Ögüt ise o dönem çekilen basit yapımlı filmlerde yer almak yerine reklam sektörüne yönelmiştir.

Yeni yeni gelişen reklam sektöründe sinemadan gelen tecrübelerini de kullanarak kendini iyice ispatlayıp kazancını yine medya sektörüne yatırarak bugün ülkenin önde gelen montaj stüdyolarından biri olan Vipsaş'ı kurmuştur. Bu yüksek lisans projesinde amaç sinema sektörünün bilinmeyen kamera arkası elemanları olan görüntü yönetmenliğini geçmişten günümüze nasıl bir değişim gösterdiğini Özdemir Ögüt'ün ağzından anlatmaktır.

2. KONU

Türk sinemasına yıllarını veren Özdemir Ögüt'ün çektiği sinema filmleri, belgeseller, sinema adına geliştirdiği icatlar; yapılan röportaj içinde ele alınmaktadır. Çalışmada görüntüye aracılık eden ve yeniden üreten bir sürece “**Bir Kameramanın Dünyası**” olarak tanıklık edilmektedir. Ögüt, üretimlerine eski sıklıkla devam etmemesine rağmen sinemayla ilgili içerik ve biçim gelişmelerini takip etmektedir.

Özdemir Ögüt Türk Sinemasında birçok filme imzasını atmış, belgeseller ve sayısız reklam filmi çekmiştir. Ögüt'ün yaptığı bu filmler “Bir Kameramanın Dünyası” adlı belgeselde toplanmıştır.

Türk Sinemasına onca yıllık emek vermesine rağmen bugün bile kamera karşısına geçtiğinde kendi filmini yapmamıza rağmen, kamera sevdalığının ayrı bir dünya olduğundan herhalde o hazı hala taşıdığı görmekteyiz.

Görüntü yönetmeni Özdemir Ögüt'ün yaşamı, filmleri ele alınıp incelenmektedir. Türk Sinemasına katkıları anlatılmaktadır. Türk Sinema tarihinde 50 yıla yakın bir geçmişi olan Özdemir Ögüt çok başarılı çalışmalar ortaya koymuştur. Geçmişteki teknik imkansızlıklara rağmen, çok başarılı çalışmalara imza atmıştır. Teknik olarak birçok gelişmeleri de kendi adına geliştirmiştir.

Sinemaya girdikten sonra, Belçika'nın Achterbos kasabasında renkli film üzerine eğitimler alır, yurda döndüğünde bunları büyük bir başarıyla uygulamaya başlar.

Sinemacılığı hiç kimseden öğrenmedi, öğrenmeye de fırsat yoktu, sadece telsizcilikten gelme elektrik bilgisinin faydasını gördü. Birçok makineyi bu sayede söküp taktı yeniden onardı. Farklı teknikler geliştirmiş oldu.

Türkiye'de ilk olarak “video teknolojisi”ni kuranlardan biridir. Daha sonra birçok kişi buna inanmasa da ilk inanan Selim Soydan olmuştur. Belli bir süre onunla çalışmalar yapmıştır. Videodan sonra reklam dünyasına girdi, reklam filmleri çekmeye başladı. Kazandıklarıyla da bugün Türkiye'nin sayılı firmalarından olan vipsaş'ı kurdu. Eski ve yeni

teknolojiyi son derece mükemmel kullanabilen Özdemir Ögüt “Tekrar dünyaya gelsem aynı mesleği seçerim ” diyor.

3. AMAÇ

Özdemir Ögüt Türk Sinemasına, büyük katkıları olan önemli görüntü yönetmenlerimizden biridir. Bu çalışmada, Türk Sinema Tarihinde birçok filme imzasını atmış, birçok belgesel çekmiş değerli bir ustanın eserlerini belgelemek amaçlanmaktadır.

“Sinemacılar” döneminde Türk sinemasına olan emeklerini, dönemindeki teknik imkansızlıklara rağmen, donanım kısıtlılıklarına çözüm odaklı icatlarının Türk Sinemasına katkılarının altı çizilmektedir.

Tezimizin amacı; Özdemir Ögüt’ün geçmişten günümüze Türk sinemasındaki yerini, Türkiye’de ilk video dönemini kurmasını, ayrıca Anadolu’da Doğudan Batıya birçok tarihi kalıntıların belgesellerini çekmesini, sinemaya emeklerini ortaya çıkarmak ve gelecek nesillere aktarmaktır.

4. KAPSAM

Bu projede yapılan röportajla, Özdemir Ögüt'ün Türk Sinemasındaki yaklaşık 50 yıllık geçmişi irdelenmiş, kendisinin geliştirmiş olduğu bir takım icatlardan bahsedilmiştir. Kendisinin yetiştirmiş olduğu birçok kameraman hakkındaki görüşlerini dile getirmiş, sinema adına gelişen tüm teknolojik gelişmelerden bahsedilmiştir.

Hiç kimsenin cesaret edemediği bir dönemde video teknolojisini kurdu, kendisine inanan kişi ise Selim Soydan olmuştur, ilk video filmlerini Selim Soydan'nın film şirketine çekmeye başlar. Reklam piyasasına girdi, oradan kazandığıyla da bugün sahibi olduğu şirketini kurdu.

Kendi şirketinde çalışmalarını sürdürmekte, aynı zamanda T.C. Kültür Bakanlığının resmi görevlisi olarak film değerlendirme komitesindeki görevine devam etmektedir.

Ögüt ile yapılan röportajda, Türk Sinemasında çektiği filmlerden kesitler sunulurken günümüz teknolojik gelişmelerinden bahsedilmektedir.

5. YÖNTEM

Projemizin ilk yapım aşamasını Kasım ayında yapmaya karar verdik. Prof. Dr. Oğuz Makal hocamla yaptığımız görüşme neticesinde, tez danışmanımın Doç. Burak Buyan olmasına karar verdi. İkisinin de ortak kararı ile Tez konusunun “Bir Kameramanın Dünyası” adıyla sayın Özdemir Öğüt’ün hayatının belgesel olarak çekilmesi kararlaştırıldı.

Daha sonra Özdemir Öğüt hocayla bağlantı sağlandı. Kendisiyle görüşmeye gittim, durumu anlattım. Net bir cevap alamadım, ben size haber veririm dedi. Yaklaşık bir ay geçtikten sonra, Özdemir Bey beni aradı, görüşmeye gittim. Daha önce hazırlamış olduğum dokümanları kendisine verdim, belgesel filmini yapmak istediğimi söyledim, olumlu cevap alınca belirli haftalarda görüşmeye gidip, onun mesleki yaşantısıyla ilgili, anılarını dinliyordum. Daha sonra, ben onları kısa notlar halinde tutuyordum.

Önceden yaptığım araştırmalarımla ilgili düzenlemeler yaptık. Sinema da kullanmış olduğu sarf malzemelerinin hepsini hala saklıyordu, onların hepsini gördüm, eski fotoğrafları inceledik. Çekim takvimiyle ilgili konuştuk. Sonunda çekim takvimini birlikte hazırladık.

İlk yaptığımız çekimler sonrası danışman hocamla birlikte değerlendirme yaptık. Çekimler istediğimiz gibi olmadığından, tekrar çekim yapılmasına karar verdik. Bundan dolayı çekimleri iki defa yapmak zorunda kaldım. Tez de kullandığım fotoğraflar ilk çekimin fotoğraflarıdır, ikincisinde de fotoğraf makinesi arızalandı, set arkası fotoğraflarını çekemedik. Mayıs ayı itibariyle çekimler bitmiş oldu, bir yandan da kurguya başladık, kurgu ve çekimler aynı anda devam ediyordu. Sonuç olarak diğer taraftan tezin yazım işlemine başlamıştım. Haziran ayı içinde tezin tamamını bitirmiş oldum.

6. FİLMİN KÜNYESİ

DANIŞMAN
Doç. Burak BUYAN

YÖNETMEN
Nezahat Fatma ATALAY

KAMERA
Sarp KAYA

METİN
Nezahat Fatma ATALAY

KURGU
Şenol ŞENTÜRK

SESLENDİRME
Murat AYDIN

SES KAYIT
Cemal ŞAKAR

GRAFİK ANİMASYON
Enes ARMAĞAN

IŞIK
Gökhan BAYKAL

VİPSAŞ ÇALIŞANLARINA
Çetin TUNCA'YA
Haluk Cemil ÖZYEĞİN'E

TEŞEKKÜRLER

2012@

7. ÖZDEMİR ÖĞÜT KİMDİR?

Balıkesir'in Gönen ilçesinde dünyaya geldi. Yeşilköy'de telsiz memuru olarak çalışırken, daha sonra sinemaya girdi. Yaklaşık 50 yıl Türk Sinemasına hizmet ettikten sonra sinemayı bıraktı, reklam filmleri çekti.

Sinemaya girdiği ilk yıllarda Belçika'nın Achterbos kasabasında renkli film çalışmaları üzerine eğitim aldı. Türkiye'nin Doğusundan Batısına kadar bütün tarihi kalıntıların belgesellerini çekti.

Şu an sinema ve televizyon sektörünün büyük yapım ve yönetim şirketlerinden biri olan Vipsaş'ın sahibidir. Teknolojik gelişmeleri takip eden Özdemir Öğüt, sinemaya ve sanata olan tutkusunu kaybetme gibi bir duyguya sahip değil. İçinde hala eni iyisini yapma istek ve arzusunu taşımaktadır.

T. C. Kültür Bakanlığının resmi görevlisi olarak; belgesel, kısa film, diyalog yazılım, ilk film yapan yönetmenlerin değerlendirme kurul üyeliğinde görevine devam etmektedir.

7.1.Türk Sinemasında Özdemir Ögüt'ün Yeri

Özdemir Ögüt; Türk Sinemasına yıllarını vermiş usta görüntü yönetmenlerimizden biridir. Sayısız sinema filmine imzasını atmış, birçok reklam filmi çekmiş, yurdun Doğusundan Batısına kadar bütün tarihi kalıntıların belgesellerini çekmiştir.

Fransa, Belçika, İngiltere, Afrika, Libya, Almanya gibi birçok ülkede çekimler yapmış. Kıbrıs savaşında resmi görevli olarak çalışmış, sayısız görüntüleri sinema seyircisine kendi dünyasından aktarmıştır. Görüntü yönetmeni Özdemir Ögüt'ün yeri kolay kolay doldurulamayacak Türk Sinemasının kilometre taşlarından biridir.

İçindeki o kameramanlık mesleğinin hiçbir zaman sönmeyecek büyük bir ateş olduğunu söyleyen Ögüt, "sanırım o haz içimde sönmeyecek büyük bir meşale gibi yanıyor. Bugün bile elime kamera alsam hala içim titriyor. Bu hissi sanırım benim gibi bütün meslektaşlarım da yüreklerinde taşıyacaklardır" sözleriyle üretim sürecine her zaman devam edeceğini vurguladı.

İnsanlar yaşlanınca huysuzlaşır derler ya, Özdemir Hoca, aksine yaşlandıkça olgunluğuna bir o kadar güzellikler katan önemli bir kişilik. Hala üretiyor, hala her şeyin en iyisini yapma arzusunu yüreğinde taşıyor. İyi ki varsın hocam, iyi ki sizi tanıdım, iyi ki sizin öğrenciniz oldum, ne mutlu bana ki böyle bir ustanın öğrencisi olmuşum...

7.2. Özdemir Ögüt'ün Çektiği Filmler

- Rabia - 1975 (*Yavuz Özkan*)
Çam Sakızı - 1974 (*Hulki Saner*)
Beş Tavuk Bir Horoz - 1974 (*Oksal Pekmezoğlu*)
İntizar - 1973 (*Oksal Pekmezoğlu*)
Kaynanam Kudurdu - 1973 (*Sırrı Gültekin*)
Niyet - 1973 (*Oksal Pekmezoğlu*)
Turist Ömer Uzay Yolunda - 1973 (*Hulki Saner*)
Rabia / İlk Kadın Evliya - 1973 (*Süreyya Duru*)
Hamsi Nuri - 1973 (*Sırrı Gültekin*)
Karaoğlan Geliyor - 1972 (*Mehmet Aslan*)
Damdaki Kemancı - 1972 (*Hulki Saner*)
Gecekondu Rüzgarı - 1972 (*Sırrı Gültekin*)
Hayatımın En Güzel Yılları - 1972 (*Süreyya Duru*)
Gülizar-1972(*Hulki Saner*)
Gümüş Gerdanlık - 1972 (*Ülkü Erakalın*)
Kadın Yapar - 1972 (*Zeki Ökten*)
Katerina - 1972 (*Yücel Ucanoğlu*)
Aşka Susayanlar / Seks ve Cinayet - 1972 (*Mehmet Aslan*)
Sevgili Hocam - 1972 (*Hulki Saner*)
Zorbanın Aşkı - 1972 (*Yücel Ucanoğlu*)
Feride - 1971 (*Metin Erksan*)
Görünce Kurşunlarım - 1971 (*Yücel Ucanoğlu*)
Kara Gün - 1971 (*Bilge Olgaç*)
Mavi Boncuk Lassi - 1971 (*Nuri Akıncı*)
Sevimli Haydut - 1971 (*Mehmet Aslan*)
Şahinler Diyarı - 1971 (*İlhan Arıkan*)
Tophaneli Murat - 1971(*Sırrı Gültekin*)

Sinderella Kül Kedisi - 1971 (*Süreyya Duru*)
Yaban Ali - 1971 (*Bilge Olgaç*)
Bir Kadın Kayboldu - 1971 (*Safa Önal*)
Koreli Kemal - 1970 (*Mehmet Aslan*)
Müthiş Türk - 1970 (*Nuri Ergün*)
Yılan Kadın - 1970 (*Nuri Ergün*)
Zagor - 1970 (*Mehmet Aslan*)
Yaralı Ceylan - 1970 (*Nuri Ergün*)
Şeytan Kayaları–1970 (*İlhan Filmer*)
Kadın Satılmaz - 1970 (*Mahmut Dedehayır*)
Kafkas Şahini - 1970 (*Çetin Karamanbey*)
Ana Yüreği – 1969 (*Çetin Karamanbey*)
Dost Hançeri - 1969 (*Nuri Ergün*)
Namus Fedaisi - 1969 (*Fikret Uçak*)
Mezarım Mermerden Olsun - 1968 (*Çetin Karamanbey*)
Yaşamak Haram Oldu - 1968 (*Çetin Karamanbey*)
Öldürmek Hakkımdır - 1968 (*Münir Ergün-Yılmaz Güney*)
Hacı Bektaş Veli - 1967 (*Fikret Uçak*)
Demir Kapı - 1967 (*Fikret Uçak*)
Utanç Kapıları - 1967 (*Fikret Uçak*)
İbrahim Ethem İlahi Davet - 1966 (*Fikret Uçak*)
Yiğit Kanı - 1966 (*Fikret Uçak*)
Şoför Nebahat Bizde Kabahat - 1965 (*Süreyya Duru*)
Aşk ve İntikam - 1965 (*Süreyya Duru*)
Sevgim Ve Gururum - 1965 (*Süreyya Duru*)
Kavga Var – 1964 (*Süreyya Duru*)

7.3. Filmde Kullanılan Terimler

Ankoş: Çentik, küçük oyuk

Arriflex: Almanya üretimi olan kamera markası

Debric: 1960'lı yıllarda kullanılan Fransız üretimi kamera.

Densitometre: Yoğunluk ölçmek için kullanılan cihaz

Fade in – Fade out: Görüntünün açılıp - kararması

HD (High Definition): Yüksek çözünürlük

Kondansatör: Elektronik parça

Parasoley: Güneşlik

Sansitometre: Kullanılacak filmin özelliklerini belirlenmesi amacıyla, içerisinde özel bir ampul bulunan bir cihaz.

Sentimental: Duygulara hitap eden

Setup: Işık tasarımı

Taret: Geniş – normal ve tele açılı objektifleri bir arada tutan sistem

7.4. Filmin Metni

Çocukluğumdan beri hep hayal etmişimdir. Sadece ben değil, benim gibi sinemaya ve sanata gönül vermiş, belki de birçok insan gibi. Nedir bu büyülü dünyanın sırrı? Hangimiz izledikçe o karakterlerin yerinde olmak istemedik ki. Hepimizin kalbinin bir köşesinde yer almıştır o büyülü beyaz perdenin saklı hisleri. Kimi filmlerde hayallerimizin sınırlarını komedinin kahaahalarla dolu dünyasında zorladık (Turist Ömer Uzay Yolunda-1973 filminden görüntüler) kimi filmlerde bir masal kahramanının hayallerine ortak olduk. (Sinderella Kül Kedisi-1971),

(Filmlerden kesitler akar...)

O zorlu maceraların ortasında bulduk hep kendimizi. Şimdi o filmlerin, o büyülü ekrana aktarılmasında katkı sağlayan, peliküle adeta sanatıyla hayat veren bir insanın, **Özdemir Ögüt'ün** ağzından dinleyelim o büyülü dünyanın etkisini...

8. ÖZDEMİR ÖĞÜT İLE YAPILAN RÖPORTAJ

N- Hocam öncelikle sinemaya nasıl başladınız? Başlangıçta kim size kimler yardımcı oldu?

Ö- Başlangıcında ve sonunda hiç kimse bana sinemacılığı öğretmedi. Öğretmeye de imkan yoktu. Girdiğim stüdyoda malzemeler vardı ama çalıştıracak adam da yoktu. Kendi kendime tüm makineleri söktüm, taktım, aşağı yukarı çalıştırma prensiplerini öğrendim. Ona göre çalıştırdım, film taktım, çıkarttım bir metreye kadar bir film çektim, onu götürüp laboratuarda test ettim, yıkadım, baktım film çıkıyor öyle başladım.

Daha sonra seneler içerisinde tabi daha da ustalaştım. Bu defa benim çalıştığım stüdyo beni Amerikalılara film çekmek için görevlendirdi. Başlangıçta zorluk çektim ama sonra iyice kendimce ustalaştım. İlk üç sene belgeseller çektim. Herhangi kazıda ne varsa, arkeolojik kazılar vs bütün tarihi yerler Nemruttan başlayarak Ege tarafına kadar çekimlerin hepsini yaptım. Çektiğimiz her negatif Amerika'ya gidiyordu, Amerika'da süratle yıkanıp test sonuçları olumlu övgülerle gelince bundan da cesaret alarak o işin üstesinden de geldik.

8.1. Anlatım Metni: Murat Aydın

Artık gelişen teknoloji ile birlikte sinema dünyası baş döndürücü bir hal aldı. Filmler sanal ortamlarda 3 boyutlu olarak gerçek mekanlar kullanılmadan hazırlanıyor. (Avatar-2020 gibi filmlerden kesitler) Belki o zamandan bu zamana çok şeyler değişti ama hepsinden önemlisi, Türk sineması bugünlerine o günlerde yapılanlar ve çekilen sıkıntılar sayesinde geldi. Emeği geçen herkesi minnet ve saygıyla anıyoruz...

N- Hocam son filminiz 1975 yapımı “Rabia” bu filmten sonra neden sinemayı bıraktınız?

Ö-Benim bırakmamın, sebebi ondan da öte. Yeni bir teknoloji geliyordu “**Video Teknolojisi**”. Türkiye’de ilk defa video teknolojisine giren de bendim. Bu teknolojiye giren önümde ve arkamda hiç kimse yoktu. Tabii bu biraz yadırgandı, video da neyin nesi. Video nereden çıktı, bunun tartışmaları yapıldı. Ben ısrarla dedim ki bu eninde sonunda yalnız video kalacak kimse inanmadı bana. Bunun yanında video filminde oynayacak artist de bulamadık. Sonunda bir tek cesaretli Selim Soydan çıktı, “bana videolu film yapın” dedi.

Videonun daha geçerli bir şey olacağını daha o zamandan düşünmüştüm. Dolayısıyla sinemaya geri dönüp baktığımız zaman, ben film çekerken “çivciv çıkacak kuş çıkacak” diye bir film yapmak istemedim. Ondan sonrada bir daha geri dönüp film yapmayı düşünmedim. Kısaca videoyu kurmuşken tekrar film işine girmek istemedim.

9. GÖRÜNTÜ YÖNETMENİ?

Her sanat dalında olduğu gibi sinemada da mükemmellik ayrıntıda gizlidir. Sinemadaki görsel mükemmellik de filmin başarısı için baş etkenlerden biridir. Görsel anlatım zenginliğinin başarısı aynı zamanda filmin de başarısıdır. İşte görüntü yönetmeni; görsel anlatım zenginliğini sağlayan ve yaratılan anlamda da sorumlu olan, böylece filmin görsel-anlamsal biçimlenişinde temel rol üstlenen kişidir. Yönetmen ile birlikte çalışmaktadır. Çalışma alanı yönetmene göre farklılık gösterebilir.

Görüntü yönetmeni kamera hareketleri ve açıları, kadraj, ışık, renk gibi görüntü öğelerinden sorumludur. Bunların yanında makyaj, kostüm, dekor, efekt üslup olarak onların kontrolü altındadır.

N- Geçmişe göre daha az film çekiliyor fakat son dönemde çekilen film sayısında bir hayli artış var. Son dönemde çekilen filmleri nasıl buluyorsunuz?

Ö- Çok keskin bir soru bu. Bunun cevabını çok dikkatli vermek gerekir. Sinema seyircisi baya azalmıştı. Televizyonun baskın yayınları, ekonomik olarak da zorluklar vardı, film maliyetleri açısından, videolarda çıkanca bir takım zorluklar gün yüzüne çıktı.

Yeni çekilen filmleri kötü buluyorum dersem bir takım kişilere haksızlık etmiş olurum. Yalnız yeni çekilen filmlerde kolayına gidip teatral bir tar var. Eskiden oyuncular yüzleriyle abartılı hareketlerle filmler çekiliyordu. Yeni çekilen filmler bu tür filmleri kapsıyor. Aralarındaki eski ve yeniye kıyaslarken, eskiden daha özenli çekiliyordu daha sentimental konulara değiniliyordu.

9.1. Görüntü Yönetmeni Ne İş Yapar?

Sinemanın temel malzemesi olan görüntünün en iyi sonucu olabilmesi için, dünyada gelişen teknikleri, makine ve elentilerini yakın takip etmesi gerekir.

Görüntü yönetmeninin elinde (1950–1960)lı yıllarda kullanılan kameralar ve eklentiler olsa bile görüntü yönetmeni teknik, estetik bilgilerini zorlayacak, özel yeteneklerini çalıştıracak en iyi görüntüleri oluşturmak için çaba gösterecektir. Bu koşulda da bir nevi zorunlu haldedir. 1940–1950-1960'ların siyah-beyaz devrin Türk filmlerindeki Kraton, Uyandı, Turgut Ören, Yuakin, Filmeriolis, Enver Burakin gibi kişilerin elde ettiği başarılı görüntüler birer örnektir.

Bir filmi teknik standartlara uygun çekmek için, koşulların neler olması gerektiğini göz önünde bulundurur. Öncelikle meslek eğitimini almış ya da Türk Sinemasında olduğu gibi: usta-çırak ilişkileri içinde kendisini yetiştirmiş insan unsuru önde gelmektedir.

N-Hocam eski Türk filmlerindeki sihir neydi? Seyirci aynı filmi defalarca izlemesine rağmen bugün bile ekran karşısına geçtiğinde hala büyük bir heyecanla izliyor.

Ö-Eski Türk filmlerinin sihiri şuradan kaynaklanıyordu. Oyuncuların hepsi yüzleriyle, hareketleri çok ölçülü abartısız bir şekilde ve istedikleri oyunu rahatlıkla verebiliyorlardı. Yüz ifadeleriyle oyunculuklarını sergiledikleri zaman seyretmesi de güzel oluyordu.

Teknolojik altyapı, araçlar gereçler tam olsa bile bu malzemeler bir metal optik yığınlılıktan öteye geçemezler. Çünkü kendi başlarına çalışacak akıla sahip değildirlere. Bunları akıl ve estetik yönden kullanarak, işlevsel güzel görüntüler elde eden kişi görüntü yönetmenidir.

9.2. Görüntü Yönetmeninin Sahip Olması Gereken Özellikler Nelerdir?

Akademik düzeyde eğitime sahip olması veya çekirdekten yetişerek kamera asistanlığından başlayarak, kameramanlığa oradan da görüntü yönetmenliğine ulaşması gerekir. Yazılı metin ve senaryoyu kavrayabilip, uygulayabilecek bir yeteneğe sahip olması. Aynı zamanda sosyal ilişkilerde başarılı olmalı. Dışarıdaki ortamında ve çalışma arkadaşlarıyla iyi ilişkiler kurabilmesi. Gözlerini ve ellerini eşgüdümlü kullanabilen, girişken, titiz, düzenli ve disiplinli, aynı zaman da yaratıcı fikirler üretebilecek bir yapıya sahip olabilmeli. Görsel sanatlarla ilgili sanat ve estetik yönden kendini geliştirebilmiş olması. Ekip çalışmasına yatkın ve uyumlu olması gerektiğinde kısa zaman içinde doğru kararlar verebilmesi. Dikkatini yoğunlaştırabilen ve ayrıntıları görebilen, renk ve şekil algısı yüksek teknik işlere yatkın kimseler olması.

Film, diğer sanat eserlerinden farklı bir üretim aşamasında ortaya çıkar. Fakat üretimin her aşamasında söz sahibi ve karar mercii kendisidir. Çalışma arkadaşları onun kurduğu dünyayı ne kadar iyi ifade edebilirlerse film de o kadar başarılı olur. Bu çalışmaların başında da “Görüntü Yönetmeni” gelir.

N-Günümüzde teknik imkanlar neredeyse sınırsız hale geldi. Sizce yeni sinemacılıktı yaratıcılık mı azalmış oldu? Siz geçmişte iş yapabilmek için kendi icadınızı kendiniz yapıyordunuz bundan bahseder misiniz?

Ö-Teknik imkanlar sınırsız hale geldi, bu işleri kolayca halledip seyirciyi kendilerine çekebileceklerini umuyorlardı. Biz bunları gerçek sinema yapabilmek için çok uğraş verdik.

Ben stüdyoya girdiğim zaman Alman film basım makineleri vardı. Ankoş diye kertik atan makineler. Ankoş diye kertik atılan yerde kare değişiyordu. Bunun otomatik atması

gerekirken manuel değiştiriliyordu. Arada siyah kareler kalıyordu. Böyle mahsurları vardı. O mahsurlarına rağmen makine yine çalışıyordu.

Telsizcilikten gelme bilgilerimden dolayı kontrol ettim, 48 tam voltaj gelmesi gereken yerde 40 voltaj geliyordu. Yani eksik voltajdan dolayı otomatik atamıyordu. 8 sene elle manuel olarak çalıştırılan makineye nihayet iki tane kondansatör ilave ederek otomatik hale getirdim. Ankoşlar otomatik atmaya başladı.

şimdi bu ankoşlar otomatik atmaya başladı. alışan personel de şaşırmıştı bunun otomatik çalışmasını niye bugüne kadar yapamadık diye. Teknik müdür bile beni patronuna şikayet etmişti. Ben de yeni teknoloji ile kondorsr ilavesiyle hallettiğimi söyledim, onlardan gizli iki maaş ikramiye verdi, aman kimse duymasın diye o iş öyle kapandı.

9.3. Görüntü Yönetmeninin Çalışma stratejisi

Senaryonun bütünüyle okunup analiz edilebilmeli. Yönetmen ile çekilecek film hakkında iletişim içinde olup, yönetmenin filme yaklaşımının algılanıp betimlenmesi. Tasarım ve mekan araştırması. Filmde kullanılacak mekanların araştırılması. Uygun iç ve dış mekanların tespit edilmesi. Kullanılacak set ve dekorların gözeden geçirilmesi. Işık düzeni için gerekli tespitlerin yapılması. Sahnelerde kullanılacak ışık spotlarının kontrol edilip gözden geçirilmesi. Filmde birlikte çalışacak teknik ekibin oluşturulması ve prodüksiyon müdürü ile görüş birliğine varılması. Görüntü yönetmeninin çekimler süresince kullanacağı kamera ve malzemelerinin seçilmesi. Çekilecek filmin konusuna uygun ham malzemelerinin seçilmesi.

Senaryosun üslup ve dramatik içeriği temel alınarak, set ve dekor sunumunun en uygun haliyle gösterilebilecek şekilde ışık tasarımının (setup) yapılması. Prova yapılırken karakterlerin kadrāja gireceği ortamın aydınlatma sisteminin yapılması. Mod ve tonların anlatılan hikayeye uyumlu bir ışık sisteminin kurulduğundan emin olunması. Mekan (dekor) değişikliği gerektiren sahnelerde ışık tasarımının en kısa sürede yeniden ayarlanması. Her pozlama için ışığın hacmi, renk ve kontrast değerlerinin belirlenmesi. Daha sonraki sahnelerle de eşleştirilerek devam ettirilmesi.

Ö-Türkiye’de fade in-fade out dedikleri yani bugünkü deyimiyile “zincirleme”geçiş yöntemleri yapılamıyordu.

Bunların yerine planın son karesine kadar siyanüre sokulup yavaş yavaş eritiliyordu. Sağlam resimden sonuna kadar sıfırlanıyordu. Diğer eklenecek parçada sıfırdan sağlam resme kadar siyanürden geçiriliyordu. Bunların ikisi üst üste konduğu zaman sanki fade in fade out oluyor diye düşünüp o manada yapıyorduk. Bunun başka türlü yapma şekli yoktu. Zaten Türkiye’de bunu yapan da yoktu, makine de yoktu.

Bunu kendi gayretimle, eski makinelerden bozup Fatih'te dişli hesapları yapan yaşlı bir adam vardı ona götürüp rica ettim. Alüminyumdan diş yaptı. Başarıya ulaştı. 32- 64 kare  versiyon **fade in, fade out** yapacak şekilde makine geliştirdik. Bu makineyi aldım götürdüm ve Türkiye'de aslanlar gibi gelişmeler olmaya başladı. Yani zincirleme geçiş, kararma, açılma yöntemleri rahatlıkla yapılır oldu.

9.4. Görüntü Yönetmenine Dair

Görüntü yönetmeni sanatını icra ederken kullanabildiği en önemli malzemesi kuşkusuz kamerasıdır. Kamera dediğimiz görüntü alıcısı da her şeyden önce bir araçtır. Onunla anlatmak istediğimiz hikayeyi görüntü yoluyla ortaya çıkartırız. Ne var ki, onu sadece bir görüntü alıcısı olarak görürsek de sinema sanatında bir gelişim kaydedemeyiz. Kameranın anlatım olanaklarını araştırıp, çeşitli objektifleri ve teknik özelliklerini bilinçli ve profesyonelce kullanmak sinema sanatı için zorunludur.

Kameranın olanaklarını çok iyi kullanabilen biri, sinema sanatına yaratıcı görüntü yönetmeni olarak büyük katkılar da bulunmuş olur. **Özdemir Öğüt** olarak ben; Debie kamerasıyla birçok başarılı çekimler yaptım...

N-Çalıştığınız yönetmenler içerisinde sizin için en kolay ve zor olanı hangisiydi?

Ö-En rahat çalıştığım yönetmenleri söyleyeyim önce; Hulki Saner, Süreyya Duru, Bilge Olgaç bunlarla çok rahat çalıştım.

En zorlandığım yönetmenler ise; Metin Erksan, Halit Refiğ'di. Beni en çok zorlayan bu iki kişiydi. Çünkü kolay beğenmiyorlardı. Bunları beğendirmek için epeyce uğraşırdım. En zor çalıştıklarım bunlardı.

N-Peki, oyuncu olarak var mıydı hocam? İşte bu kişi bugün sete gelmeseydi yani negatif elektrik aldığımız oyuncular.

Ö-Bir kameraman olarak bizim oyuncuların hakkında bir şey söyleme hakkımız yoktu. Herhangi bir şikayetimiz de olmadı.

N-Çok da sevdikleriniz vardır mutlaka.

Ö-Samimi bulduğum kişiler vardı. Bunların en başında kadınlardan Hülya Koçyiğit gelir. Hala büyük bir saygı duyarım. Erkeklerin hepsini ise aynı seviyede tutarım.

Bazı oyuncular vardı objektifi değiştirdiğimiz zaman parasoleyin içinden bakardı. Ne tür objektif kullanılacak, tele objektif, yakın objektifse oyunlarını ona göre oynarlardı.. Yani bizim bunlarla sürtüşmemiz hiç olmazdı.

9.5. Arriflex Kamera Dönemi

Türk Sinemasına 1960'lı yılların başında gelen ARRIFLEX marka kamera sistemi, sinema diline yeni bir anlatım tarzı kazandırdı.

ARRIFLEX daha hafif olduğu için tek elle bile kullanılabilmesi, görüntülere bir hareketlilik kazandırdı. Ayrıca refleksi yüksek olması kameranın sahneyi daha aydınlık ve detaylı bir şekilde görme imkanını getirmekteydi.

Bu teknik olanaklar sinema diline yeni bir anlam kattı. Artık rahatça sokak, cadde, çarşı ve pazar gibi mekanlarda, otobüs, tren gibi araçlarda daha realist görüntüler elde edilmeye başlandı. Ayrıca objektif seçeneği de zenginleşmişti.

Taret denilen üçlü (geniş, normal ve tele) açılı objektiflerle daha zengin bir görsellik elde edilebilmiştir.

N- Hocam o dönem film çekim aşamasında kalmış olduğunuz zor durumlar nelerdir, bundan bahseder misiniz?

Ö-Kaldığımız zor durumlar şöyle bir şeydi. Eskiden film çekileceği zaman provadan önce bütün oyuncular sanki film çekiliyormuş gibi prova yapılırdı. Prova esnasında da seti terk etmezlerdi. Sağa dönüyorsa sağdaki ışığı kontrol etmek için, sağa dönmek yerine sola dönüyorsa ışık ters yönde olacağı için oyuncunun aleyhine bir durum ortaya çıkarırdı. Çekim öncesi mutlaka prova yapmak lazımdı, özellikle ışık için. Daha sonra hareket için, en sonunda da mastır bir prova yapılırdı, ışığı ve diğer her şey hazır olurdu. Ondan sonra yönetmen çekim startı verirdi. Bilhassa yerinde durmaları oyuncuların çok önemliydi. Zaten yerinde durmazsa işte o zaman azarlanırlardı. Geliyorsun her zaman önde duruyorsun çekim anında niye arkadasın veya bir metre öte de duruyorsun gibi, serzenişlerimiz olurdu.

1960'lı yıllarda çekilen film sayısı çoğaldıkça daha zengin teknik malzemeye ihtiyaç duyulmaya başlandı. Elde edilen çeşitli ışık spotları ile görüntülerde kalite yönünden ilerlemeler kaydedildi. Teknik malzemenin çeşitlenmesi, kalitesinin artması sonucu, bunların hakkını vermek de görüntü yönetmeninin de estetik sorumluluğunu arttırmış oluyordu.

N- Eskiden negatif film bulunmuyordu. Yapımcı belirli sayı kutu film verir ve iş çıkmasını beklerdi. Siz bu şartlarda neler yapıyordunuz? Çekmek isteyip de film yokluğundan gerçekleştiremediğiniz sahneler oldu mu?

Ö-Çekmek isteyip de çekemediğimiz sahneler hemen hemen hiç olmadı. Çünkü olmaması için önceden hazırlıklarımızı sıkı provalarla yapardık. Film kıtlığından çekmemiş olmamız söz konusu değildi. Provaları o kadar acımasız yapıyorduk ki hatta Yılmaz Güney'in bir filmde denize atlayıp yüzerek gelmesi lazımdı. Bu sahneyi çekeceğim zaman her şey hazırlandı. Haklı olarak provasını görmek istiyorum. Bana dedi ki "tamam da ben yüzme bilmiyorum ki" tam da çekimi yapacağımız zaman söyledi. Yapmamız gereken tek şey bütün mizansenini değiştirmek lazım. Yılmaz Güney son derece profesyonel bir oyuncu olduğu için, "sen çekiyorsan atlarım" dedi. Bu meslekte bu işin ilahı sensin, sen düğmeye basınca atlarım. Tabii bende şaşırdım, nitekim düğmeye bastım Yılmaz Güney atladı. Allahtan atladığı yer sığıdı, fazla çabalamadan makineyi stop ettirip çıkarttık onu. Bu gibi hadiseler oluyordu. Filmi ekonomik kullanmamızdaki endişeyi oyunculara taşıyordu, bizlerde taşıyorduk.

Hikaye, stil ve dramatik içerik temel alınarak set, dahili ve harici dekorların sunumunu en uygun şekilde gösterecek ışık tasarımının yapılması gerekiyordu.

Karakterleri ortaya çıkarmak ve vurgulamak amaçlı, aktörlerin ayrı ayrı aydınlatılması her pozlama için ışığın hacmi renk ve kontrast değerlerinin belirlenmesi ve daha sonra çekilecek sahneler ile bir uyum içinde olması gerekiyordu.

Görüntü yönetmeni doğal ışık ile yapay ışık arasındaki farkı bilerek dramatik yapıya uygun olanı seçip onu kullanması gerekiyordu.

N-Hocam sizin çekmiş olduğunuz “Zagor” ve “Kafkas Şahini” gibi filmlerde çekim zorluğu olan sahneler vardı. Siz o dönemin şartlarında bu çekimleri nasıl gerçekleştiriyordunuz?

Ö-Eğer bugünkü teknolojiyle bunlar yapılsaydı son derece kolaydı. Bir takım video oyunlarıyla bu işlerin halledilmesi mümkündü. Bunların içerisine çok hareketli sahneler vardı, çok mecbur kalırsak arabanın içerisine binip, kamerayı da elimize alıyorduk, biz de arabanın penceresinden oyuncu yürüyüşüne paralel olarak takip ediyorduk. Yalnız buradaki hilemiz; biz düzgün yollardan, oyuncu çarpık yollardan gidiyordu, öyle çekiyorduk.

Şimdi düşünüyorum da o günleri, eğer bugünün teknolojisi elimizde olsaydı bizim dönemde sinema sanatında Amerika ile yarışmak demiyorum ama en azından İran’ı geçerdik. Bizim zamanımızda kullanılan malzemeler halen mevcut şimdi ki gençlere teklif etsem aynı malzemeyle film yapın diye, yani teste tabi tutsam hepsi dökülür. Şimdi bakıyorum da bir kameraya aşağı yukarı üç asistan, bir tane malzeme taşıyan, bir kameraman, bir de kameraman toplamda altı kişi uğraşılıyor. Oysa biz iki kişi, bir kameraman, bir de asistan vardı. Hem mezopan, zoom, bu iki kişi alır omzuna her şeyi götürürdü. Çok da rahat çekim yapardık

Çekimlerin tamamlanıp negatiflerin stüdyoya tesliminden sonra yapılacak ilk iş negatiflerin nasıl yıkandığını kontrol etmek zorunluuydu. Çünkü otomatik yıkama aletleri yoktu ve laboratuvar teknisyenlerinin en ufak bir hatası emeğin çöpe gitmesi veya kötü sonuçları olan bir filme katlanmak zorunluluğunu doğururdu.

Laboratuar yıkama ilaçlarının ve derecelerinin tam ve doğru olup olmadığı kontrol edilmelidir. Bunun içinde kutulardan alınan striplerle sansitometre ve densitometre ile ölçülüp banyonun durumu kontrol edilir.

İş kopyası basıldığında yönetmen, görüntü yönetmeni ve diğer ilgiler kopyayı izleyip olur vermeden iş bitmiş sayılmaz. Eğer iyi çekilmemiş ve beğenilmeyen planlar var ise tekrardan çekim yapılmasına karar verilir.

Montaj ve dublajdan sonra sinema kopyası baskısı için renk ayarlamalarının yapılması gerekmektedir. Onun için görüntü yönetmeni renk colorist'leri dediğimiz çalışanlarca beraber filmin son sinema kopyasını elde edinceye kadar görüntü kalitesinden sorumlu olduğunu da unutmamak gerekir.

N-Hulki Saner'in 1972 yapımı "Gülizar" filmini çektiniz. Filmde senarist, yönetmen ve yapımcının aynı kişi olması size ne gibi avantaj ve dezavantajlar sağladı?

Ö-Yönetmen ve yapımcının aynı kişi olması son derece avantajlı bir durum yaratıyordu. Çünkü hiçbir sorumluluk bizim üzerimizde kalmıyordu, doğrudan doğruya patron kendisi, senaryoyu kendisi yazdı, kendisi yönetiyor. Biz de kakara -kikiri güle oynaya filmi çekip bitiriyorduk. Rahmetli Hulki Saner'le çalışmak büyük bir zevkti, çalışan arkadaşlar bilirler. Rahmetli Hulki Saner'le böyle geçmişimiz oldu.

N-Son filminiz "Rabia"dan sonra, sinemayı bırakıp reklam filmleri çekmiştiniz. Reklam dünyasına girmek size neler kazandırdı?

Ö-Reklam filmleri bana çok şey kazandırdı. Her şeyden önce ekonomik olarak olağan üstü güçlü bir duruma geldim. Yani o dönemde reklam filmi çeken hemen hemen çok azdı.

Yanıma iki, üç arkadaş aldım sürekli reklam filmi çekiyordum, öyle büyük paralar kazandık ki hem de hiç hak etmediğimiz hatta işlere yetişemez olduk. Patronun bir tanesine blöf yapayım ya tutarsa diye. Gittim adama dedim Yüksel Bey maaşları yükseltmemiz gerek. O da “ne kadar yükselteceğiz” dedi. Eskiden bir alıyorsak şimdi iki misli dedim, adam sesini çıkarmadı, aldı hesap makinesini hesapladı, ben de bekliyorum kovulacağız diye. Sonra elini uzattı, tuttu elimden çok teşekkür ederim, sayenizde ben de kazandım. Anlamadım neyi kazandınız dedim, sen yüzde yüz zam yapınca ben de bunu müşteriye yansıtacağım. Yani paçayı oradan da kurtaramadık. Buradan kazandığım paralarla videoya yatırım yaptım. Kameramanlıkta ısrar etmem anlamsızdı. Artık yerleşik bir stüdyo kurmam gerektiğini düşündüm ve 1986 yılında reklamdan kazandığım paralarla Vipsaş’ı kurdum.

Bugünkü Vipsaş stüdyosu sanıyorum Türkiye’de ilk üç içerisine rahatlıkla girebilecek stüdyo haline geldi. Sanıyorum bu da işimi çok sevmem, azmim ve inadımdan ötürü oldu. Hayatımda hiçbir işi küçümsemedim. En ufak bir işi bile değmez diyebileceğimiz bir şeyi bile, büyük bir dikkatle ve azimle yapar sonuçlandırırdım.

Dünyada ve bizde sinema filmlerinin HD kameralarla çekimi gün geçtikçe artmaktadır. Ulaştığı ileri teknoloji ile negatif çekimlerin yerini alacağından hiç şüphe yoktur.

Bu yeni teknoloji karşısında görüntü yönetmeninin yapacağı en önemli çalışma bu yeni görüntü teknolojisini çok iyi bilmesidir.

Teknoloji devamlı gelişmektedir. HD dijital görüntülerden sonra “Üç Boyutlu” sinema ve televizyon gündeme gelmiştir. Bütün bu yeni görüntü buluşlarını bir görüntü yönetmeni yakından takip etmelidir. Bu hem onun iş bulma imkanını artırır hem de bu yeni teknolojiyi iyi kullanarak sinema sanatına yeni değerler ve görüntüler kazandırmasına yardımcı olur.

Onun için bir görüntü yönetmeni geçmiş, şimdiki ve gelecekteki teknolojiyi çok iyi takip etmeli ve bu teknolojiyi iyi bilmelidir.

N-Kameramanlık mesleğinin nasıl bir dünya olduğunu sizden dinlemek istiyoruz, bize anlatır mısınız?

Ö-Buradaki kameramanın dünyası şudur; yaşayarak, yani bir filmi yaşayarak çekiyorsanız ve çektiğiniz filmde de son derece haz duyuyorsanız bundan daha büyük bir mutluluk olamaz. Bunun arkasından alkış geliyorsa, hele bir de ödül de geliyorsa insanın hayatta beklediği başka ne olabilir ki? Hiçbir işi ikinci sınıfmış gibi küçümsemedim. Bir jenerik, bir yazı çekmem bile onu Elia Kazan gibi büyük bir özen gösterip öyle çekiyordum.

N-Tekrar dünyaya gelseydiniz aynı mesleği seçer miydiniz?

Ö-Bundan hala çok zevk duyuyorum. Şimdi şu anda çektiğim filmleri kendim seyrediyorum, bazılarını dehşetle çekmişim, bazılarını da hiç beğenmiyorum.

Benim dışımda kim çekerse çeksin bana çok güzel geliyor. Fakat benim çektiklerim bana güzel gelmiyor. Demek ki içimde hala daha iyisini yapma arzusu yattığı için, o arzuyu sürekli taşıdığımı hala hissediyorum. Bu sihiri kolay kolay terk etmek mümkün değil. Bunu her meslektaşımız hissedecektir, ben öyle anlıyorum...

10. SONUÇ

Özdemir Öğüt Türk sinemasında uzun yıllar görüntü yönetmenliği yapıp, daha sonrasında video ve reklam sektörlerinde çalışmıştır. Medya sektöründe çalıştığı 50 yılı aşkın bir sürede birçok esere imza atmış ve daha da önemlisi çok sayıda yeniliği Türk sinema ve Türk Medyasına kazandırmıştır.

Bir sinema filminde her ne kadar ilk akla gelen başrol oyuncusu ve yönetmen olsa da görüntü yönetmenleri için gizli kahramanı olarak karşımıza çıkıyor. Çok sayıda yönetmen ve oyuncuyla çalışan Özdemir Öğüt sinema tekniğinin gelişmediği dönemde en iyi görsel öğeyi yakalayabilmek adına deyim yerindeyse kendi icadını kendi yapmıştır. Günümüzde dijital sinemanın iyice yerleştiği bir dönemde artık filmler sanal ortamlarda 3 boyutlu olarak çekilmektedir. O dönemlerde ise bugün çok basit bir hal alan sahnenin kararıp açılması olayı bile büyük bir sorun olmuştur. Özdemir Öğüt meraklı yapısı ve kişisel elektronik bilgisiyle birçok sorunu deneme yanılma yöntemiyle aşmayı başarmış ve sinemaya katkıları olmuş bir görüntü yönetmenidir.

Sayırsız filme görüntü yönetmenliği yaptıktan sonra video kameraların çıkmasıyla birlikte sektörün değişim ve dönüşümünü öngörmüş ve bu konuda haklı çıkmıştır. Türk sineması her eve girmeye başlayan büyülü camın yani televizyonun ardından düşüşe geçmiş ve salona gitmeyen izleyici yüzünden sinema filmlerinin çekimi durma noktasına gelmiştir. Ne yazık ki daha sonraları “seks filmleri” furyası olarak anılacak dönem Yeşilçam Dönemini adeta karartmıştır. Özdemir Öğüt o dönem sinema yerine video filmler çekmeyi tercih etmiş ve dönemin cesaretli yapımcısı olarak andığı Selim Soydan ile çalışmıştır. Ardından yükselişe geçen reklam sektörüne adım atarak elde ettiği kazanç ve tecrübeyi sabit bir montaj stüdyosu kurarak gerçekleştirmiştir.

“Bir Kameramanın Dünyası” başlıklı bu çalışma T.C. Beykent Üniversitesi Sinema TV Anasanat Dalı Yüksek Lisans tezi olarak hazırlanmıştır. Özdemir Öğüt’ün Türk sinemasına olan katkıları ele alınmıştır. Yaptığı sinema filmlerinden görüntüler eşliğinde sunulan röportajda Özdemir Öğüt, geçmişten günümüze yaşadığı tecrübelerini anlatmıştır. Ayrıca bir görüntü yönetmenin temel görevi ve sahip olması gereken özelliklerine bu tez de yer verilmiştir.

11. ÖZGEÇMİŞ

Trabzon'nun Of ilçesinde dünyaya geldim. İlk ve orta öğrenimimi orada tamamladım. 2002 yılında Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyo Televizyon ve Sinema Bölümünden mezun oldum.

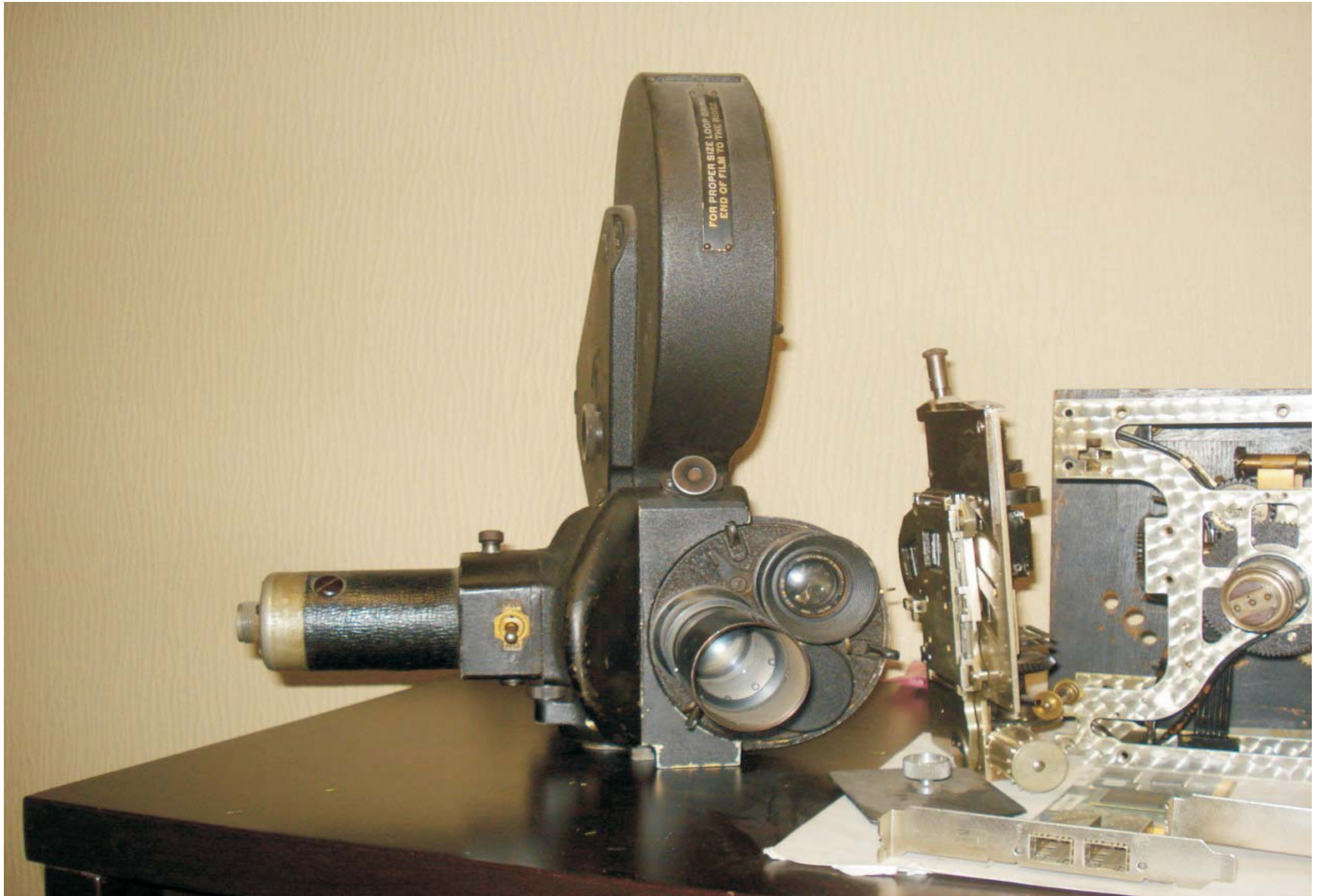
2002 yılından beri T.C. Maltepe Üniversitesi Meslek Yüksek Okulunda Öğr. Gör. olarak çalışmaktayım. Maltepe Üniversitesi Meslek Yüksek Okulunda, Türk Sinema Tarihi, Film Yapım Süreci-Yapım Asistanlığı, Basın Yayın Tarihi, Radyo Televizyon Tarihi, Medya Planlaması, Reklam Filmi Yapım Yönetimi, Reklamcılığa Giriş, Mezuniyet Projesi, Radyoda Program Yapımı vs gibi dersleri vermekteyim.

2005 yılında T.C. Beykent Üniversitesi Sinema Tv de başladığım yüksek lisansımı tez aşamasındayken rahatsızlığım nedeniyle yarıda bırakmak zorunda kaldım. En son çıkan af yasasından yararlanarak tamamlamaya karar verdim.

Aday: Nezahat Fatma ATALAY

12. EKLER

FİLM

SAHNE

TEKRAR

KUTU

TARİH

14 KASIM 2001

SES

YAPIMCI

KAMERAMAN

YÖNETMEN

TÜRK SINEMASI

41. ANTALYA
ALTIN PORTAKAL FİLM FESTİVALI
3-10 EKİM 2004

Sayın Özdemir ÖĞÜT

41. ANTALYA
ALTIN PORTAKAL FİLM FESTİVALI'ne
Katkılarınızdan dolayı teşekkür ederiz.

Mandares Türel
AKSAY Yönetim Kurulu Başkanı

